

„Upowszechnianie inkunabułów ze zbiorów Towarzystwa Naukowego Płockiego”

Towarzystwo Naukowe Płockie przedstawia informację na temat zadania publicznego realizowanego w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych, ogłoszonego przez Zarząd Województwa Mazowieckiego w obszarze „Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego”. Zadanie pn. „Upowszechnianie inkunabułów ze zbiorów Towarzystwa Naukowego Płockiego” zostało dofinansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego w kwocie 15 000 zł (wkład własny TNP to ponad 6 000 zł).

Celem projektu realizowanego w okresie czerwiec-grudzień 2018 r. jest upowszechnienie wśród mieszkańców Mazowsza dziedzictwa historycznego zgromadzonego w Bibliotece im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego. Posiada ona unikalną w skali Płocka i regionu kolekcję starych druków, które należą do najcenniejszych jednostek wśród polskich i światowych zbiorów bibliotecznych, podobnie jak rękopisy, ryciny czy zabytki kartografii.

Należy odnotować, że biblioteki polskie na przestrzeni dziejów, a zwłaszcza podczas II wojny światowej (1939-1945) poniosły niepowetowane straty, które spowodowały ruinę systemu kultury książki w Polsce. Z przeprowadzonych badań i raportów wynika, że tylko w czasie ostatniej wojny, Polska straciła bezpowrotnie 2 000 000 jednostek zbiorów specjalnych. Księgozbiory, które szczęśliwie ocalały z pożogi wojennej, stanowią nasze dziedzictwo historyczne, a tym samym wymagają troskliwej opieki i ochrony. Do takich należy zabytkowy księgozbiór Biblioteki im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Biblioteka posiada 13 366 starych druków, w tym 93 inkunabuły. Inkunabuły to pierwsze druki wydane do 1500 r. włącznie. Należą do najcenniejszych zabytków piśmiennictwa, łącząc walory książki drukowanej i rękopiśmiennej. Cechuje je przede wszystkim odręczne zdobnictwo, rękopiśmienny układ tekstu i kroje czcionek np. naśladujące pismo gotyckie, obecność kolofonu (dane dotyczące dzieła) na końcu książki. Druki te mają charakter unikatowy oraz wyjątkową wartość i znaczenie dla dziedzictwa narodowego.

Zadanie dofinansowane przez Samorząd Województwa Mazowieckiego, polegało na digitalizacji 6 inkunabułów wraz z przeprowadzeniem niezbędnych zabiegów konserwacji 2 obiektów. Digitalizację wykonała specjalistyczna firma, tak by dzieła w postaci biblioteki cyfrowej można było zamieścić w internecie.

Do projektu wybrano cenne pozycje, druki niemiecki i włoskie, głównie z dziedziny teologii. Wśród nich dzieło opisujące żywoty świętych: Jacobus de Voragine, *Legenda aurea*, wyd. Strassburg 1486. *Legenda aurea (Złota legenda)* była popularnym podręcznikiem dla kaznodziejów. Zbiór legend o świętych miał przejrzystą kompozycję. Podzielony był na rozdziały odpowiadające poszczególnym dniom i uroczystościom według kalendarza kościelnego. Niezwykle popularny i stale treściowo wzbogacany, doczekał się licznych wydań w XV wieku. Jedno z nich wzbogaca zbiory Biblioteki TNP.

Ciekawostką jest druk z zakresu demonologii: Institoris Henricus, Springer Jacobus, *Malleus maleficarum*, wyd. Norymberga 1496. *Malleus maleficarum (Młot na czarownice)* to traktat na temat czarownictwa, spisany przez katolickich, dominikańskich inkwizytorów, profesorów teologii. Był uważany za jedno z podstawowych kompendiów wiedzy o czarach, czarownicach i ich związkach z szatanem i stosowany jako podręcznik łowców czarownic od XV do XVII wieku.

Zdigitalizowane w ramach projektu inkunabuły, dostępne są w internecie na stronie prowadzonej przez TNP pn. Płocka Biblioteka Cyfrowa (www.tnp.org.pl/biblioteka/dlibra), jak i w Europeanie. Dodatkowo zamieszczono je w stacjonarnej czytelni multimedialnej Biblioteki im. Zielińskich.

Odbiorcami zadania są wszyscy mieszkańcy Mazowsza, ponieważ projekt ma charakter otwarty, zarówno naukowy jak i popularnonaukowy. Biblioteka Towarzystwa Naukowego Płockiego kieruje go szczególnie do nauczycieli, uczniów, studentów, naukowców, historyków oraz wszystkich zainteresowanych problematyką historii, kultury i zabytkowej książki.

„Przedsięwzięcie współfinansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego”

serce Polski